

Анализа ефеката Закона о изменама и допунама Закона о патентима

1. На кога ће и како највероватније утицати предложена решења у Закону?

Предложена решења ће имати непосредан ефекат на све привредне субјекте (физичка и правна лица) која примењују заштићени проналазак у индустрији или у научно-истраживачкој делатности.

Предложеним решењима у домену грађанско-правне заштите стварају се услови за ефикасније поступање судова и делотворнију правну заштиту носилаца права. Нарочито су значајне мере које носилац права може захтевати пре покретања судског поступка (привремене мере и обезбеђење доказа). Такође, значајно је предложено решење да тужилац може тужбом захтевати и забрану радњи које представљају озбиљну опасност да ће право бити повређено, као и забрану понављања таквих или сличних радњи под претњом новчане казне. Овакво решење је у интересу носилаца права, јер им омогућава подношење тужбе и у ситуацији када још увек није дошло до повреде права, а постоји озбиљна опасност да ће до такве повреде доћи. Предложеним изменама и допунама Закона о патентима проширен је круг лица против којих се може одредити привремена мера или поднети тужба због повреде права, и то на лица чије су услуге коришћене при повреди права (посредник). Предложене су посебне привремене мере које се могу одредити на предлог лица које учини вероватним да је његово право повређено или да ће бити повређено обављањем привредне делатности и учини вероватним постојање околности које би осујетиле накнаду штете, и то: привремене мере заплене покретне и непокретне имовине лица против кога се привремена мера предлаже и забрана исплате новчаних средстава са рачуна лица против кога се привремена мера предлаже. Важно је нагласити да се наведене привремене мере могу изрећи једино у случајевима када долази до повреде права на комерцијалној основи односно када лице које вређа право остварује извесну економску корист. У циљу остваривања ефикасне заштите права предлаже се могућност изрицања новчане казне против лица које не поступи по забрани или налогу суда.

Предложена решења која се односе на увођење права на жалбу на све одлуке надлежног органа имаће директан утицај како на странке у поступку којима ће бити омогућена ефикаснија заштита, тако и на Управни суд који ће увођењем жалбеног поступка бити растерећен.

Предложеним изменама и допунама Закона о патентима у делу који се односи на услове за упис у Регистар заступника у области индустријске својине, поред постојећих услова предложена су и нова два услова за лица која желе да се упишу у наведени регистар, и то: неосуђиваност за кривично дело на безусловну казну затвора од најмање шест месеци или за кажњиво дело које га чини недостојним за обављање послова заступника, као и услов од три године радног искуства на пословима индустријске својине. Циљ који треба да буде постигнут предложеним изменама је унапређење професионалности и стручности рада заступника у области индустријске својине, имајући у виду да остваривање и заштита права зависи од начина и квалитета

припреме пријаве за заштиту индустријске својине (патент мали патент, сертификат о додатној заштити, жиг, индустријски дизајн и ознака географског порекла), као и вођења управног и судског поступка.

2. Какве трошкове ће примена закона створити грађанима и привреди (нарочито малим и средњим предузећима) ?

Примена предложеног закона не ствара додатне трошкове грађанима и привреди у остваривању заштите проналазака будући да не предвиђа увођење нових процедура.

Предложеним изменама члана 135. и новим чланом 136А Нацрта закона прописано је да суд може условити одређивање привремене мере односно мере обезбеђења доказа полагањем одговарајућег износа од стране носиоца права као средства обезбеђења у случају настанка штете због одређивања привремене мере односно мере обезбеђења доказа. Предложене новине могу створити трошкове носиоцима права који желе да заштите своја права пред судом, само ако парнични суд оцени да изрицањем привремене мере односно мере обезбеђења доказа може настати ненадокнадива штета лицу које наводно вређа право.

Важним Законом о патентима као и Уредбом о упису у Регистар заступника који води савезни завод за интелектуалну својину ("Сл. лист СРЈ", бр. 39/95) прописан је правни основ за плаћање републичких административних такси за упис у Регистар заступника и обнову уписа у Регистар заступника. Наведене таксе су прописане Тар. бројем 118. Тарифе Закона о о републичким административним таксама ("Сл. гласник РС", бр. 43/2003, 51/2003 - испр., 61/2005, 101/2005 - др. закон, 5/2009, 54/2009, 50/2011, 70/2011 - усклађени дин. изн., 55/2012 - усклађени дин. изн., 93/2012, 47/2013 - усклађени дин. изн., 65/2013 - др. закон, 57/2014 - усклађени дин. изн., 45/2015 - усклађени дин. изн., 83/2015, 112/2015 и 50/2016 - усклађени дин. изн.).

3. Да ли су позитивне последице доношења закона такве да оправдавају трошкове које ће он створити ?

Спровођење предложеног закона не ствара додатне трошкове за грађане и привреду. Позитивни ефекти доношења Закона о изменама и допунама Закона о патентима усмерени су на јачање заштите носиоца права кроз ефикаснију грађанско-правну заштиту, као и унапређење професионалности заступника у области индустријске својине. Заштита патентом, сертификатом додатне заштите и малим патентом омогућава носиоцима права да развију снажну тржишну позицију и да лиценцирањем остваре додатне приходе.

Предложеним законом прописано је да Завод за интелектуалну својину води два регистра и то: Регистар патената и Регистар малих патената уместо четири регистра као што је до сада било. Завод тренутно води: Регистар пријава патената, Регистар патената, Регистар пријава малих патената и Регистар малих патената. Предложено решење има за циљ да се јасно види, у једном регистру, целокупан поступак по пријави патента, односно малог патента, те су ради прегледности података и јасноће и предложене наведене измене.

Конкретне користи предложене законом прописане у чл. 69, 76, 135. и 136А. Наиме, предложеним чланом 69. брисане су таксе за увид у пријаву патента као и објаву података о пријавама патената из важећег члана 69. закона. Такса за увид у пријаву прописана је Тар. бројем 15. Тарифе Закона о о републичким административним таксама ("Сл. гласник РС", бр. 43/2003, 51/2003 - испр., 61/2005, 101/2005 - др. закон, 5/2009, 54/2009, 50/2011, 70/2011 - усклађени дин. изн., 55/2012 - усклађени дин. изн.,

93/2012, 47/2013 - усклађени дин. изн., 65/2013 - др. закон, 57/2014 - усклађени дин. изн., 45/2015 - усклађени дин. изн., 83/2015, 112/2015 и 50/2016 - усклађени дин. изн.). Накнада за објаву података прописана је Тар.бр.1. Одлуке о висини и начину плаћања трошкова поступка и трошкова за пружање информационих услуга завода за интелектуалну својину ("Сл. гласник РС", бр. 113/2013). Имајући у виду да је Завод дужан да, у складу са Законом о слободном приступу информацијама од јавног значаја сваку информацију којом располаже орган јавне власти, а која је настала у раду или у вези са радом органа јавне власти и садржана у одређеном документу, учини доступном јавности предложено је да такса за увид у пријаву патента буде брисана. У члану 76. Нацрта закона предложено је брисање таксе за исправку језичке грешке, грешке у писању, као и друге сличне неисправности из разлога што је Завод, као посебна организација у систему државне управе дужан да податке о пријавама патента и малих патента као и о признатим правима (патент и мали патент) води ажурно и у складу са утврђеним чињеничним стањем. Подносиоци пријава и носиоци патента или малог патента према важећим прописима за исправку наведених грешака плаћају таксу прописану Тар.бр.1 Тарифе Закона о о републичким административним таксама ("Сл. гласник РС", бр. 43/2003, 51/2003 - испр., 61/2005, 101/2005 - др. закон, 5/2009, 54/2009, 50/2011, 70/2011 - усклађени дин. изн., 55/2012 - усклађени дин. изн., 93/2012, 47/2013 - усклађени дин. изн., 65/2013 - др. закон, 57/2014 - усклађени дин. изн., 45/2015 - усклађени дин. изн., 83/2015, 112/2015 и 50/2016 - усклађени дин. изн.).

Предложеним изменама члана 135. Закона о патентима прописано је хитно поступање суда приликом одређивања привремене мере а ако је привремена мера одређена пре покретања парничног или другог поступка, тужба односно предлог за покретање привремене мере, мора се поднети у року од 30 дана од дана доношења решења о одређивању привремене мере. Носилац патента као најефикаснији и најбржи начин спречавања даље повреде свог права односно спречавања настанка повреде права подноси предлог надлежном суду за одређивање привремене мере. Такође, суд може условити одређивање привремене мере полагањем одговарајућег износа од стране носиоца права као средства обезбеђења у случају настанка штете због одређивања привремене мере. Имајући у виду предложену одредбу која прописује средства обезбеђења, носилац права посебно у ситуацији када није поднета тужба парничном суду, мора имати основану сумњу да је учињена повреда права, те да изрицањем привремене мере суд неће неосновано оштетити лице које повређује право. Идентичне одредбе су прописане и у члану 136А када се ради о обезбеђењу доказа у парничном поступку.

Важећим Законом о патентима у члану 10. прописано је да страном физичко или правно лице које нема седиште или пребивалиште на територији Републике Србије, у поступку пред Заводом за интелектуалну својину, заступа заступник уписан у Регистар заступника или домаћи адвокат. Имајући у виду да у Регистар заступника који води Завод, поред лица правне струке могу бити уписана и лица техничке струке, ако испуњавају све прописане услове, конкретна корист од обнове уписа у Регистар заступника огледа се у томе да је лицима која нису домаћи адвокати омогућено да се баве пословима заступања пред Заводом, а домаћим адвокатима је од стране стручне институције - Завода за интелектуалну својину дата препорука да имају специјализацију за област индустријске својине. Ова такса прописана је Тар. бр. став 2. 118. Тарифе Закона о о републичким административним таксама ("Сл. гласник РС", бр. 43/2003, 51/2003 - испр., 61/2005, 101/2005 - др. закон, 5/2009, 54/2009, 50/2011, 70/2011 - усклађени дин. изн., 55/2012 - усклађени дин. изн., 93/2012, 47/2013 - усклађени дин. изн., 65/2013 - др. закон, 57/2014 - усклађени дин. изн., 45/2015 - усклађени дин. изн., 83/2015, 112/2015 и 50/2016 - усклађени дин. изн.).

4. Да ли се Законом подржава стварање нових привредних субјеката на тржишту и тржишна конкуренција ?

Предложени закон не уређује област оснивања привредних субјеката.

5. Да ли су заинтересоване стране имале могућност да изнесу примедбе?

Заинтересована лица су имала прилику да изнесу своје примедбе на Нацрт закона о изменама и допунама Закона о патентима, за који је у периоду од 30. марта до 20. априла 2015. године одржана јавна расправа. Предлагач је размотрио све достављене примедбе и детаљно их образложио у Извештају са јавне расправе који је доступан на сајту Завода за интелектуалну својину www.zis.gov.rs.

У току припреме Нацрта закона предлагач се руководио и неформалним примедбама које су током досадашње примене важећег закона износила заинтересована лица. Наиме, у редовним комуникацијама са странкама и заступницима у току рада по пријавама за признавање патента и малог патента, Завод је уочио одређене термилошке нејасноће и недоречености које се овим Закона отклањају. Реч је посебно у делу који се односи на сертификат о додатној заштити који се примењује од 1. јула 2013. године. Такође, у току као и након одржаних скрининга од стране Европске комисије су истакнуте одређене примедбе које су узете у обзир приликом израде Закона о патентима. Приликом разраде одредаба које се односе на грађанско-правну заштиту у оквиру „TWINNING” пројекта ангажован је стручни консултант, јавни тужилац у Данској, Erling Vestergaard, а узете су у обзир сугестије судија привредног и вишег суда, као и правно мишљење експерата Max Planck института за интелектуалну својину и право конкуренције, из Минхена.

6. Које ће се мере током примене Закона предузети да би се остварило оно што се доношењем Закона намерава?

Примена измењених и допуњених одредаба Закона подразумева спровођење одговарајућих мера:

Регулаторне мере за спровођење закона обухватају доношење подзаконских прописа: правилника којим се уређује програм и начин полагања стручног испита за упис у Регистар заступника који води Завод за интелектуалну својину и правилника којим се ближе прописује правна заштита проналазака патентом или малим патентом у року из члана 58. предложеног закона. Орган надлежан за њихово доношење је Завод за интелектуалну својину у складу са чланом 2. став 1. тачка 2) предложеног закона, који ће обезбедити и њихову примену у пракси. Завод ће преко свог Центра за едукацију и информисање и убудуће, као и до сада, спроводити све активности едукативног типа у циљу промовисања правилне примене Закона о патентима и пружати услуге дијагностике интелектуалне својине.

Предложеним законом прописано је да Завод за интелектуалну својину води два регистра и то: Регистар патената и Регистар малих патената, уместо четири регистра као што је до сада било. Наиме, применом предложеног закона сви подаци који се односе на пријаве патената и патенте биће уписани у јединствен регистар - Регистар патената, а не у два регистра (Регистар пријава патената и Регистар патената) као што прописано важећим законом. Важећим законом прописано је да Завод води Регистар пријава патената, у који се уписују подаци до признања патента, као и Регистар

патената у који се уписују подаци о признатим патентима. Предложено решење ће омогућити подносиоцима пријава патената, носиоцима патената као и свим заинтересованим лицима да сагледају у целости поступак који је вођен пред Заводом. Нацртом закона прописано је идентично решење и за мале патенте, те ће Завод из наведених разлога применом предложеног закона водити један Регистар малих патената а не Регистар пријава малих патената и Регистар малих патената.